

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

kgl. teater og landets øvrige scener, og det er min opfattelse, at dette samarbejde bør udvides og også omfatte operaen og balletten.

Jeg har nedsat et udvalg med fru Grethe Philip som formand til at kulegrave det kgl. teaters bygningsmæssige og driftsmæssige problemer og herunder bedt om forslag til, hvorledes landet som helhed kan få kendskab til og udbytte af det kgl. teaters forestillinger inden for alle 3 kunstarter.

Udvalget blev nedsat i foråret 1972, og jeg har fundet det nødvendigt at afvente resultatet af udvalgets arbejde og derefter forhandlinger med det kgl. teaters tilsynsråd, inden der kan fremsættes forslag om en ny lovgivning om det kgl. teater.

De voksende tilskud til teatre og herunder ikke mindst abonnementsstøtten bevirker, at honorarordningerne for forfattere og oversættere stadig forringes, idet deres indtægter beregnes som en procentdel af billetindtægten. Jeg anser det for nødvendigt, at dette problem løses inden for en nærmere fremtid, og jeg agter derfor snarest at nedsætte et udvalg med den opgave at fremkomme med forslag til en ordning omfattende samtlige landets teatre.

Problemerne omkring det kgl. teater og dramatikerstøtten finder jeg af så stor betydning, at lovforslag herom bør fremsættes, når det fornødne grundlag er tilstede.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om uddannelse af børnehave- og fritidspædagoger.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 84) findes i tidenden sp. 1266, udvalgets betænkning i tillæg B sp. 697).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ritt Bjerregaard: Under førstebehandlingen af denne sag blev der fra flere ordføreres side udtrykt nogen betænkelighed ved forpraktikkens afskaffelse. Udvalgsarbejdet har afklaret de fleste af disse problemer, og tilbage er kun blevet ønsket om at understrege betydningen af det praktiske arbejde før uddannelsen og understrege, at dette praktiske arbejde ikke, fordi vi fjerner forpraktikken, skal ophøre. Jeg understregede allerede ved førstebehandlingen det praktiske arbejdes betydning, og det gælder såvel denne uddannelse som en lang række andre uddannelser. Det er derfor glædeligt, at vi i udvalget i fuld enstemmighed har kunnet gå ind for at understrege sammen med ministeren, at netop denne praktiske del stadig skal bibeholdes, omend i en anden form.

Gerda Møller: Ved førstebehandlingen sagde jeg på det konservative folkepartis vegne, at vi godt ville være med til at se på en ændring med hensyn til forpraktikken, hvis der var mulighed for at give de uddannelsessøgende den nødvendige praktiske erfaring under en anden form. Vi finder det nemlig af stor betydning, at pædagoger, der senere skal have med børn og unge at gøre, har været ude i det praktiske arbejde under en eller anden form, hvad enten det nu har været i en huslig plads, i industri, håndværk, landbrug, handel eller i en institution, og derfor kan vi erklære os tilfredse med, at ministeren under udvalgsarbejdet har erklæret sig indforstået med, at der, som der står i betænkningen, „ved vurderingen af de faktorer, som tillægges betydning ved udvælgelsen af studerende til optagelse på seminarierne, i højere grad bør tages hensyn til forudgående praktisk beskæftigelse.“ Det kan ikke være rigtigt efter vor mening, at pædagoger ikke har haft lejlighed til at stifte bekendtskab med den verden og de vilkår ude i det praktiske liv, som de børn, de skal undervise, og disses forældre lever i.

Vi er også tilfredse med, at ministeren under udvalgsarbejdet har givet tilsagn om, at det pointsystem, vi når frem til, når dette lovforslag er vedtaget, ikke skal være det endelige, og at ministeren ved eventuelle ændringer vil drøfte disse med os i udvalget, så vi har mulighed for at give vort besyv med. Vi har jo allerede under udvalgsarbejdet været inde på, at der er personer, som

[Gerda Møller.]

ikke rigtig tilgodeses, heller ikke efter de nu foreslåede ændringer. Disse personer kan vi altså få en mulighed for at hjælpe senere.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, vil afskaffelse af forpraktikken betyde, at institutionerne kan ansætte uuddannet personale uden tidsbegrænsning til at varetage hjælpefunktioner både i det pædagogiske og i det praktiske arbejde. Men både af hensyn til børnene i institutionerne og af hensyn til det medhjælpende personale må det da være mere tilfredsstillende, i stedet for at anvende helt uuddannet personale, at der skabes en mellemuddannelse af kortere varighed, således at de ansatte kan få bedre forudsætninger for at udføre arbejdet til alles tilfredshed.

Jeg var inde på det problem under førstebehandlingen og rejste det også under udvalgsarbejdet. Jeg er nemlig helt sikker på, at hvis man hurtigt får etableret en sådan mellemuddannelse — og jeg siger udtrykkelig: af kortere varighed og med begrænsede socialpædagogiske funktioner — så vil megen personalemangel kunne afhjælpes, og institutionerne vil få et både interesseret og egnet medhjælperpersonale, både fordi en uddannelse altid giver en bedre motivering for et arbejde, og fordi mange kvinder, som kunne ønske sig at komme ud i erhverv igen, når børnene er helt fra hånden eller i hvert fald kan klare sig selv, uden tvivl ville søge en sådan kortere uddannelse og dermed få bekræftelse på, at samfundet stadig væk har brug for dem til opgaver, de vil kunne klare. Det tror jeg er noget meget værdifuldt menneskeligt, og vi har jo gode erfaringer både fra sygehjælperne, fra hjemmehjælperne, fra husmoderafløserne og omsorgshjælperne og hvad de nu alle sammen hedder.

Jeg vil derfor slutte med at spørge ministeren, om ministeren vil tage initiativ til snarest at sætte sådan en korttidsuddannelse i gang på fritids- og børnehavepædagogområdet. Med disse ord skal jeg anbefale lovforslagets videre behandling.

Tove Nielsen: Da vi i november måned havde lovforslaget til første behandling, udtalte jeg, at i venstre havde vi svært ved at tage stilling til forpraktikkens endelige afskaffelse, så længe vi ikke kendte noget til

det nye pointsystem. For os er det nemlig meget væsentligt, at de mennesker, der bliver uddannet til børnehave- og fritidspædagoger, foruden den rent teoretiske baggrund, som jo blev styrket ved lovændringen i 1969, også har stiftet bekendtskab med det praktiske arbejde, sådan som det foregår i de forskellige erhverv, og sådan som det foregår i vore børneinstitutioner. Det er ikke, fordi vi på nogen måde underkender betydningen af skoleuddannelser, tværtimod, men fordi vi mener, at en kombination af skoleuddannelse og erhvervs- og institutionsarbejde må give den bedste forudsætning for at opfylde de krav, man må stille til de mennesker, som i mange af døgnetimer skal beskæftige sig med børnene.

Da vi under udvalgsarbejdet har fået kendskab til det nye pointsystem, som ansøgerne til seminarierne vil blive vurderet efter ved optagelsen i år, er vi nu indstillet på at gå ind for, at forpraktikken afskaffes, fordi vi nu har fået en sikring for, at det arbejde, man udfører inden for erhvervene, og det arbejde, man udfører i institutionerne, vil blive vurderet på samme måde som en skoleuddannelse derved, at det antal år, man har haft i skolen, og det antal år, man har haft inden for disse institutioner eller ude i erhverv, vejer lige meget. Muligheden for at tage dette praktiske forarbejde foreligger også stadig og vil blive honoreret i form af points.

For venstre er det af stor betydning, at også de mennesker, der har erhvervet sig en uddannelse inden for de forskellige erhverv — selv om det måske i første omgang kan se ud, som om det overhovedet ikke har nogen relevans til selve den pædagogiske uddannelse — eller de mennesker, som har en vis erhvervs erfaring, også får dette honoreret, den dag de vil søge ind på seminarierne. For skal man arbejde med børn, er det nødvendigt, at man kender til livet i alle dets mange aspekter.

Vi hilser også med glæde, at ministeren har erklæret sig indforstået med at forelægge en eventuel ændring af pointsystemet i undervisningsudvalget, men rent principielt vil vi gerne have lov at understrege, at der ikke må ske nogen sammenblanding af den lovgivende og den udøvende magt. Det er ministeren, der har det endelige ansvar.

Med hensyn til de konservatives ønsker

[Tove Nielsen.]

om en kortvarig uddannelse af hjælpepersonale i børneinstitutionerne vil jeg gerne sige, at vi har i venstre det synspunkt, at det ikke er på sin plads at lave nye, længere uddannelser, men kan vi igennem en ganske kort indføring give dette hjælpepersonale en form for kompetence, vil vi gerne være med til at støtte dette. Vi lægger også megen vægt på, at de mennesker, som ikke har som ønske at tage den pædagogiske uddannelse, men som har stor lyst og energi til at beskæftige sig med børn, også får mulighed for at gøre det og får en vis kompetence, således at de i samarbejde med det personale, der har grunduddannelsen, kan varetage visse funktioner.

I den betænkning, der for nylig er afgivet af uddannelseskommissionen for det sociale område, er der anført nogle tanker om, hvordan dette kan gennemføres, og det vil vi gerne være med til at se nærmere på. I det hele taget må vi nok indrømme, at der netop inden for de sociale uddannelser er et meget stort behov for en tilbundsgående vurdering ud fra det materiale, vi nu har i hænderne.

Ole Vig Jensen: Vi har ikke i mit parti skiftet syn på det værdifulde i, at unge mennesker, som ønsker at gå ind i en uddannelse til børnehave- og fritidspædagog, tilskyndes til at deltage i en forudgående praktisk virksomhed, herunder ikke mindst beskæftigelse med institutionsarbejde i f. eks. børnehaver, fritidshjem og andre lignende institutioner. Vi har altså været betænkelige ved at afskaffe forpraktikken, men vi vil godt her ved anden behandling medgive, som det også fremgår af betænkningen, at der er altså sådanne ulemper i øjeblikket ved denne forpraktikordning, at de ikke opvejes af fordelene.

Vi er til gengæld tilfredse med, at man ved udformningen af pointsystemet fortsat lægger vægt på, at der er mulighed for at honorere praktisk virksomhed, f. eks. i institutioner, men også på andre områder. Vi lægger ligeledes vægt på, at man i betænkningen har gjort opmærksom på, at vi måske bør prioritere den praktiske beskæftigelse højere, end det er tilfældet i dag.

Vi er også tilfredse med, at man, når det gælder institutionsarbejde, nu stiller krav

om, at det skal være af mindst 1 års varighed. Det tror jeg har betydning både for dem, der søger arbejdet, og også for institutionerne. Det er en erfaring, man har gjort frem til nu.

I den forbindelse er der naturligvis to hensyn at tage. Det ene er hensynet til de forholdsvis unge mennesker, som går fra et uddannelsessystem til et andet. Vi har altså et ønske om at få dem ud i praktisk virksomhed. Det andet er hensynet til de mennesker, som eventuelt er beskæftiget på anden måde, også i institutionsarbejde. Det drejer sig f. eks. om kvinder, som i en årække har været beskæftiget i en daginstitution og har gjort et udmærket stykke arbejde, men som nu, måske fordi deres egne børn er ved at blive større, ønsker at kunne gå ind i en uddannelse. De vil umiddelbart have svært ved at komme ind under disse kriterier, og jeg vil bede ministeren overveje, om vi har mulighed for at sikre, at nogle af disse udmærkede medarbejdere vil kunne få en egentlig uddannelse. Der kan også være tale om mennesker, vel hovedsagelig kvinder, som hjemme har gjort et godt stykke arbejde med pasningen af deres egne børn, men som på et lidt senere tidspunkt kunne ønske sig at tage en egentlig uddannelse. Vi må give dem mulighed for at komme med, når der skal formuleres optagelsesbetingelser.

I øvrigt skal vi tilsige vor støtte til forslaget. Vi er tilfredse med, at udvalget bliver orienteret, når der sker ændringer i pointsystemet.

Jette Boutrup: Det er glædeligt for os at konstatere, at betænkningen er kommet til at indeholde en orienteringspligt, der bl. a. går ud på, at ministeren skal orientere udvalget, før der foretages ændringer i pointskalaen. Den er jo stadig ikke tilfredsstillende. En smed får f. eks. 4 points for svendebrevet, men ingen points for den tid, han eller hun har fungeret som udlært. Der er altså stadig en præferencestilling for de boglige uddannelser, men jeg er sikker på, at ministeren vil prøve at ændre disse forhold. Vi må stadig have for øje, at det at passe børn ikke er noget, man alene kan læse sig til. Det kræver både en praktisk og en pædagogisk uddannelse. Det er ikke bare opbevaringssteder, vi har brug for til vores børn.

[Jette Boutrup.]

Den konservative tanke om en mellem-lang pædagogisk uddannelse er jeg ikke sikker på er nogen heldig løsning. Vi skulle jo nødig indføre en kompetencestrid mellem de højest uddannede pædagoger og de mindre uddannede pædagoger.

Med disse bemærkninger vil jeg anbefale lovforslaget.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Jeg vil gerne takke udvalget for betænkningen, for den enighed, der er opnået, og for de velvillige bemærkninger, der er faldet her ved andenbehandlingen.

Alle ordførere understregede betydningen af det praktiske arbejde før uddannelsen, og som jeg har tilkendegivet det i udvalget, er jeg ganske enig i disse betragtninger.

Jeg bekræfter også på den givne foranledning, selv om det vel skulle være overflødig, når det står i betænkningen, at jeg er helt indstillet på, at ændringsforslag til pointsystemet drøftes forudgående med folketingets undervisningsudvalg.

Fru Gerda Møller nævnte særlig i sin ordførertale, at der var personer, som ikke blev tilgodeset i forbindelse med pointsystemet, og andre ordførere var vist inde på det samme problem, som vi også har drøftet i udvalget. Jeg kan sige, at det nu over for mig er oplyst, at fordelingsudvalget på sit møde den 15. januar i år har drøftet problemerne vedrørende denne gruppe ansøgere, altså hjemmearbejdende husmødre, som har passet børn, og som er kommet op i en vis alder, og man har vedtaget til særskilt behandling at udtage ansøgere med 4 børn eller mere samt ansøgere over 35 år. Det betyder, at fordelingsudvalget kan udøve et friere skøn over ansøgerens mulighed for at gennemføre uddannelsen og i forbindelse hermed vedtage at fravige den almindelige praksis med hensyn til opnåelse af et bestemt antal points.

Flere ordførere — fru Gerda Møller, fru Tove Nielsen, hr. Ole Vig Jensen og fru Jette Boutrup — var inde på spørgsmålet om en korttidsuddannelse for en del af det faste personale. Der blev henvist til uddannelseskommissionen for det sociale område, som i sin nylig afgivne betænkning har stillet forslag om etablering af korttidsud-

annelser, der defineres som uddannelser, der tager sigte på indførelse i det pågældende arbejdsområde med henblik på varetagelse af begrænsede funktioner i samarbejde med det grunduddannede personale. Forslaget omfatter uddannelser, der sigter mod arbejdet med voksne og ældre — til afløsning af bl. a. de nuværende uddannelser til husmoderafløser m. v. — og med børn, samt udførelse af arbejdsfunktioner på institutioner under åndssvageforsorgen, særforsorgen m. v.

Der er ikke stillet forslag om korttidsuddannelser til daginstitutioner, men det er nævnt, at disse vil kunne indgå, og forslaget går ud på et 3 måneders kursus på 350 timer og eventuelt et halvt års øvelsespraktik. Der skal ikke stilles krav om forudgående skolekundskaaber ved optagelsen og ikke afholdes prøver ved afslutningen, og i undervisningen lægges vægt på anvendelsesviden og ikke på basisviden. Det er klart, at undervisningsministeriet på grundlag af denne betænkning vil tage spørgsmålet om en korttidsuddannelse, for så vidt angår personalet i daginstitutioner, op til fornyet overvejelse.

Over for fru Jette Boutrup skal jeg kun rette en misforståelse, idet fru Jette Boutrup sagde, at en smed ikke kan få points både for erhvervsuddannelsen og for den efterfølgende erhvervs erfaring. Det kan en smed.

Gerda Møller: Det er så ofte, man øver kritik fra denne talerstol; jeg føler trang til at sige tak til undervisningsministeren, fordi han kunne imødekomme de synspunkter med hensyn til korttidsuddannelsen på dette område, som jeg har talt om så mange gange. Når jeg var lidt ængstelig for, at det ikke ville gælde dette område, var det fordi betænkningen først og fremmest talte om de grupper, som ministeren nævnte, og så stod der: „Hvis der bliver behov for yderligere“ osv. Det var altså ikke helt sikkert, man ville synes at der blev behov for det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 86) findes i tidenden sp. 1288, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 695).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Søgaard: Jeg kan på et enigt udvalgs vegne indstille lovforslaget til vedtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov for Grønland om salg og servering af stærke drikke.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 96) findes i tidenden sp. 1586, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 699).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

§§ 1-5, ændringsforslag nr. 1 og 2, § 6, således ændret, §§ 7-24, ændringsforslag nr. 3, § 25, således ændret, og § 26 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ophevelse af lov om tilskud til forbrugerpriserne på mejeriprodukter.

(Lovforslaget (nr. 153) findes i tillæg A. sp. 3495, fremsættelsen i tidenden sp. 2649).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Falk Hansen: Teksten i dette af landbrugsministeren fremsatte lovforslag er meget kort og klar. Det drejer sig om ophevelse af lov nr. 257 af 9. juni 1967. I henhold til denne lov om tilskud til forbrugerpriserne på mejeriprodukter ydes der af statskassen et tilskud, der friholder mejeriprodukter, som sælges på hjemmemarkedet, for virkning af afgiften i henhold til lov om almindelig omsætningsafgift. Et forslag til en sådan ordning blev i sin tid drøftet i folketingets udvalg vedrørende forslag til lov om almindelig omsætningsafgift. Da toldvæsenet ikke havde teknisk mulighed for at